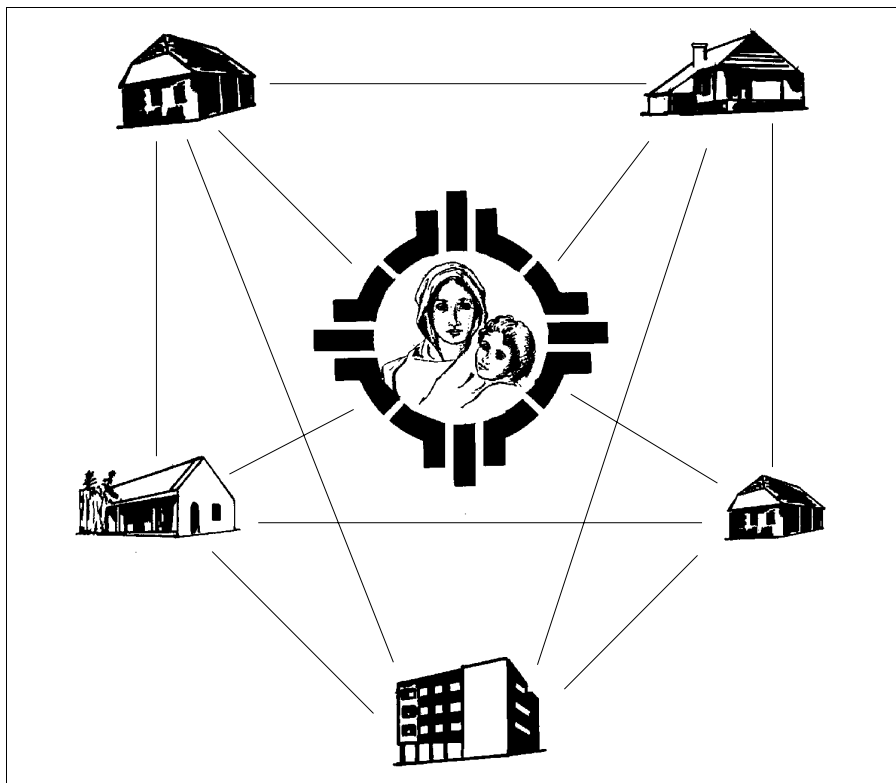

A családod élete az Egyház élete is!

OÁZIS

A schönstatti családmozgalom tájékoztatója

1994. szeptember, IV. évf. 3. (14.) szám

A KÖZÉLET ÉS MI

OÁZIS

1994. szeptember,
IV. évf. 3. (14.) szám

A Magyar Schönstatti
Családmozgalom lapja
Ingyenes katolikus folyóirat

Megjelenik negyedévenként

Felelős kiadó:

Gódány Róbert és Rita
8272 Óbudavár, Fő u. 14.
Tel.: 87/348-205

Tipográfia:

Palásthy Imre
8184 Balatonfűzfő,
Bugyogóforrás u. 11.

Rajzok:

Pfitzner Tibor

Szerkesztették:

Csermák Kálmán és Alice
Endrédy István és Cecília
Gódány Róbert és Rita
Gábor Miklós
Körmentiné Oláh Gyöngyi
Ther Antal és Ágnes
Vajda Irma

„Nem kell, de szabad” — hangzik a mások számára nehezen érthető de nekünk oly fontos mondat. Kedves, udvariasan kérő mondatnak látszik első hallásra. Ha azonban mélyen belegondolunk, s komolyan vesszük szabadságunkat, s egyúttal nem fedkezünk meg a talentumokról szóló példabeszédről, rádöbbenünk, hogy ennél keményebb, határozottabb felszólítást nem kaphattunk volna. Nincs ugyanis kibúvó, nincs a jóllakott óvodás ebéd utáni elégedettsége, hogy minden rendben van, s most már nem kell tennem semmit. Nem csupán külső parancsra kell a kiosztott feladatot teljesíteni, hanem mindazt, amire lelkiismeretünk — amelyért magunk is felelősek vagyunk — kényszerít.

Az utóbbi évekig — hála a számunkra is sok szempontból lezárt világnak — az élet egyes területei szinte kívül estek tevékenységi körünkön. Ki akart közéleti szerepet vállalni, politizálni, amikor állapotbéli kötelességei is teljesen leterhelték, ráadásul a közélet érdemi részébe való beleszólásra még halovány remény sem volt? A demokratikus társadalmi rend kialakítása felé tett első lépések megtétele után azonban, már egyértelmű kell legyen mindannyiunk számára: olyan lesz ez az ország, amilyené mi tesszük.

Szeretnénk ezúton köszönetet mondani mindazoknak, akik anyagilag is támogatták szerkesztői és kiadói tevékenységünket. Várjuk továbbra is a családok tapasztalatait, élményeit!

A következő számunk témája:

A család éve

Beküldési határidő: 1994. november 15.

KERESZTÉNYSÉG ÉS KÖZÉLET

Az általunk megismert schönstatti út a család útja. Ezen az úton járva, céljaink a család keretei között valósulnak meg, mely kereteket Isten adta. Mik a céljaink? Kentenich atya próféta meg látásának valóra váltása: önálló krisztusi emberré válni, aki képes rávésni Krisztus képét a világra. A világra, amely a családon kívüli szférát jelenti. Fontos annak a közegnek a megszentelése, átforgalmazása, amelyben családjaink közlekednek, és amelyet eszközként használnak (a belső növekedéshez is).

A világ egyrészt családjainkra szorul a megszentelődésben, másrészt a világ a maga ideológiáival értékeink lerombolását célozza, és igyekszik bemérhető fogyasztó automatává torzítani bennünket, például a tömegkommunikáción keresztül. Ne higgyük, hogy a Tom és Jerry kedélyes, de öncélú verekedése, a Hupikék törpikék családnélkülsége nyom nélkül marad!

K. Rahner írja a Hit alapjai című könyvében: „Az ember igazi önmegvalósításában akkor találja meg önmagát, ha feltétel nélkül kockára teszi magát valaki másért. Ha ezt megteszi, nem tételesen vagy kifejtetten, de felfogja, mit értünk Istenen, mint horizonton, mint olyan valakin, aki jótáll ezért a szeretetért; kimeríthetetlen mélységet kölcsönöz neki, és (egzisztenciálisan és történelmileg) önközlésében önmagát teszi azzá a közeggé, amelyben lehetségessé válik a szeretet. E szeretet egyrészt a személyek meghitt viszonyában, másrészt társadalmi dimenzióban érvényesül, és e kettő — elválaszthatatlan egységben — az egyház alapja és lényege.”

A következőkben nem a „személyek” közötti, hanem a „társadalmi dimenzióban” érvényesülő szeretetről lesz szó.

Az Egyházban élő emberek feladata, hivatása és lehetőség köre is sajátos. Isten népe annak a kinyilatkoztatásnak a letéteményese, amely Isten szeretetéről beszél az embereknél, ami az emberi méltóság záloga, és az ember istengyermeki hivatásának beteljesülése.

Az Egyházban élők szolgálata abban áll, hogy állandóan felmutatják a világ előtt az emberi hivatás nagyságát, isteni eredetét, célkitűzéseit. Ébren tartják az emberekben a tudatot, hogy többre vannak hivatva, mint hogy az anyagban elmerüljenek, és a földi értékekben keressék tökéletességüket. Az Isten népe azonban az egész emberiséggel együtt benne él a történelemben, részt vesz az emberi társadalom építésében, emberibbé formálásában. Hiszen az ember mindenkor magán hordja Isten képét, és ennek következtében erőfeszítéseivel, munkájával, anyagi és szellemi alkotásaival Isten tervét valósítja meg a világban. Ezen belül a családok sajátos küldetése a világban az — a Szentatya szavaival élve —, hogy a szeretet sugárzó tűzhelyei legyenek a környezetük számára. Az

Egyháznak is szüksége van tehát arra, hogy a világgal szoros kapcsolatban, dialógusban maradjon, hogy a történelemben élő és küzdő embert megértse. Az embert mindenben testvéreként kezelje, és saját lelkiületét, Isten szavának hirdetését és terjesztését betöltse, s az isteni kinyilatkoztatásban megjelenő örök szeretetről tanúságot tegyen.

Milyen feladatok adódhatnak számunkra a szeretet társadalmi dimenziójából?

— A jól működő rádió, televízió, újság, az iskola tárgyilagos, megbízható módon, a közjó érdekében, a közösség helyes ítéletének kialakításában vesz részt. Az ember méltóságának tisztelete, az erkölcsi törvények közvetítése ily módon új körülmények között, adott témán át felmutatott közéleti feladattá vált. Nem kellene-e a hívő közösségnek (család, plébániai közösség, egyesületek) törekednie arra, hogy ebben a munkában részt vegyen, véleményének hangot adjon?

— Az emberi közösség kultúrájának megőrzése, és korunknak megfelelő alkotó megújítása, mindnyájunk égető feladata: így a hozzánk érkező, körülöttünk élő népek sajátosságainak, eredetiségének elfogadása; a ránk bízottak múltban gyökerező jövőképeinek kialakítása állandó munkáink közé tartozik. Istenek éppen olyan kedves a magyar, mint a szlovák, vagy a román. És talán nem kellene Őt felülbírálnunk...

— A keresztyén ember mindenkor és mindenben az örök értéket, Isten „kezenyomát” keresi. Ez egyben azt is jelenti, hogy közreműködik Isten teremtő, önajándékozó, alakító tevékenységében, úrrá (jó gazdává, atyává) lesz. Mindez azt jelenti, hogy a keresztyének, ha törekvéseik szerint élnek, nem lesznek az anyag rabszolgái és nem érik be a kínált technikai és szórakozási javakkal, hanem magasabb értékek érdekében csak felhasználják azokat.

— A rászoruló, szellemi és anyagi ínséget szenvedők közösségi méretekben is történő megsegítése Jézus tanításaiban gyökerező feladat, amely kiteljesítheti egyéniségünket és keresztyénységünket.

— A gazdasági élet egyre szorosabb kapcsolatokat és kölcsönös függőségeket teremt emberek és nemzetek között. Szem előtt kellene tartania egyrészt az emberi személy méltóságát, másrészt egyéni hivatását és a köz érdekét is. Hiszen az ember kiindulópontja, de egyben célja is az egész gazdasági tevékenységnek. A világban még sincs meg a kellő kiegyenlítődé a túl nagy gazdagság és a túl nagy szegénység között, és emiatt óriási a társadalmi feszültség, a kölcsönös irigység, illetőleg megvetés, elnyomás. Egyik oldalon túl nagy a szabadság, a másik oldalon túl kevés az önállóság, a gazdasági függetlenség és felelősség.

A feszültségek enyhülnek ott, ahol az igazságosság, a felebaráti szeretet, „egyszóval” az evangélium szelleme érvényesül. Pl. akinek nincs szüksége annyi dologra, az könnyebben lemond mások javára.

— A politikai rendben az emberi jogok védelme, a gyülekezési, egyesülési és véleményszabadság, a vallás magán- és nyilvános gyakorlásának biztosítása e század kiemelt feladata. Az emberi természetnek is megfelel, de Pál apostol is szól a hatalom isteni rendbe ágyazott gyakorlatáról (Róm 13,1-5).

A polgári társadalom és az Egyház függetlenek egymástól saját működésük területén, és önállóak. Mindkét „közület” az emberek személyi és társadalmi feladatainak szolgálatában áll, különböző hivatások alapján, különböző küldetésének megfelelően. Az Egyháznak mindig és mindenütt igényelnie kell azt a jogot, hogy igazi szabadságban élhessen, hirdethesse a hitet, és közölhesse társadalmi tanítását.

Természetesen talentumaink (adottságaink és hivatásunk), feladataink különfélék a közéletbeni aktivitást illetően is, de a külvilág formálásának igénye legyen mindannyiunké.

Ügyeljünk a külső és a család belső egyensúlyára időnk és energiánk elosztásában! Bizonyos helyzetekben fontosabb, hogy gyermekeinknek mesét mondjunk, minthogy „közéletiek” legyünk.

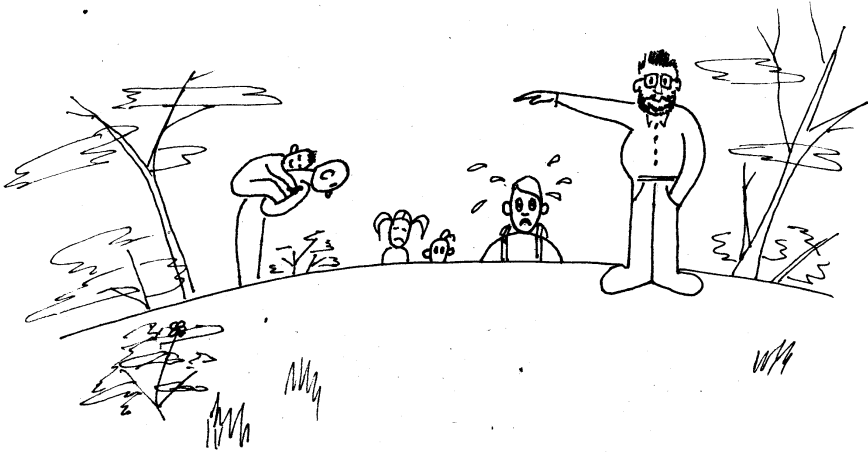
Közéleti szerepet vállalni pedig csak a házastárs teljes támogatásával szabad és lehet. A belső családi szféra harmóniája így hat teljes intenzitással a külvilágra.

KERESZTÉNY CSALÁD ÉS A KÖZÉLET

„Mi, schönstattiak, szabadok vagyunk” — cseng fülembé Tilmann atya egyik mondata. Nagyon jó szabadnak lenni, de néha mennyivel kényelmesebb lenne egyértelmű, világos utasításokat teljesíteni. Ezzel megspórolhatjuk döntési lehetőségeink összehasonlítását, s egyúttal a felelősséget is levettük saját vállunkról: parancsra tettem. Ha valóban őszinték vagyunk magunkhoz, akkor nyugodtan bevallhatjuk: hosszú évtizedek alatt hozzá is szoktunk ahhoz, hogy csak addig nyújtózkodjunk, ameddig a takarónk ér. Ez a takaró pedig igen rövid volt. A különösen nagy megalkuvás kockázata nélküli életbe belefért egy értelmes, szívesen végzett munka, jó esetben középvezetői beosztással, ami a szakmai munkánkba való érdemi beleszólás alapfeltételeit megteremtette. A valódi kiteljesedésre elsősorban a magánélet maradt, legtöbbször számunkra a család. Bár leírva ez igen egyszerűnek tűnik, valójában e tisztességes polgári életforma megteremtése és fenntartása is nagy terheket jelentett korábban, és jelent ma is. A sok gyerek nagy öröm, de bizony tagadhatatlanul nagy gond is, ha nemcsak világra hozni, hanem nevelni is akarjuk őket. Talán amiből a legkevesebbünk van, az az idő. Idő a gyerekekkel — kicsikkel, nagyokkal — testileg, érzelmi-
leg, szellemileg foglalkozni, a lakás, a megélhetés feltételeit biztosítani, házassá-

társunkkal meghitt együttlétekkel házasságunk emberi és isteni mélységét növelni, barátainkkal, közösségünkkel rendszeresen együtt lenni.

„Nem kell, de szabad” — hangzik a mások számára nehezen érthető de nekünk oly fontos mondat. Kedves, udvariasan kérő mondatnak látszik első látásra. Ha azonban mélyen belegondolunk, s komolyan vesszük szabadságunkat, s egyúttal nem feledkezünk meg a talentumokról szóló példabeszédről, rádöbbenünk, hogy ennél keményebb, határozottabb felszólítást nem kaphattunk volna.

Na, most itt nem kell, de szabad focizni!

Nincs ugyanis kibúvó, nincs a jóllakott óvodás ebéd utáni elégedettsége, hogy minden rendben van, s most már nem kell tennem semmit. Nem csupán külső parancsra kell a kiosztott feladatot teljesíteni, hanem mindazt, amire lelkiismeretünk — amelyért magunk is felelősek vagyunk — kényszerít.

Az utóbbi évekig — hála a számunkra is sok szempontból lezárt világnak — az élet egyes területei szinte kívül estek tevékenységi körünkön. Ki akart közéleti szerepet vállalni, politizálni, amikor állapotbéli kötelességei is teljesen leterhelték, ráadásul a közélet érdemi részébe való beleszólásra még halovány remény sem volt? A demokratikus társadalmi rend kialakítása felé tett első lépések megtétele után azonban már egyértelmű kell legyen mindannyiunk számára: olyan lesz ez az ország, amilyenné mi tesszük. Most már nem maradhatunk távol a közélettől, nem maradhatunk távol a politikától. Ha mi nem vállaljuk a részvétel sokszor igen terhes, de máskor igen felemelő terhét és felelősségét, akkor mások teszik ezt, sokszor olyanok, akik nem az ország és gyermekeik jövője, hanem saját jelenük megalapozásán fáradoznak.

Talán nem is tudjuk, de mindnyájan politizálunk. Politizálunk, mert nem véletlen, hogy a családév jelmondatában is benne van, hogy a demokrácia legkisebb egysége a család. Ott ivódnak belénk a legfontosabb, egész életünket meghatározó értékek, ott tanuljuk meg Isten és egymás szeretetét és tiszteletét, mások véleményének tiszteletben tartását, de a saját meggyőződés melletti kitartást is. Azzal tehát, hogy milyen a családi életünk, hogy magunkat, házastársunkat, gyermekeinket milyenre formázzuk, mi is hatunk környezetünkre, a minket körülvevő világra, tehát politizálunk.

Elég-e azonban az, ha pusztán ilyen áttételesen veszünk részt a minket körülvevő világ formálásában? Meggyőződésem, hogy akikben erre kedv, erő és kitartás szunnyad, azok számára a közvetlen közéleti szerepvállalás is keresztényi feladat. Talán éppen azoktól, akik gyereket, sok gyereket nevelnek, akiknek nap mint nap tucatszor jut eszébe a gyerek jövője, azoktól várható el leginkább, hogy kellő mérlegelés után felelősen dönteni tudjanak arról, hogy a mai népszerűség, avagy inkább a hosszú távú célok megvalósítása az előbbre való. Politizálhatunk tehát pusztán családi életünk példájával, a helyi, önkormányzati közéletben való részvétellel (itt lehet például igen eredményesen segíteni a tiszta erkölcsi alapokra épülő óvodák, iskolák létrehozását), s országos szinten egyaránt.

Új feladat ez, melyhez talán sehol meg nem lévő energiákat szükséges felszabadítani. Mindnyájunknak saját magunknak kell döntenünk arról, hogy mit tudunk vállalni belőle, ám egy percre sem feledve: nem kell, de szabad.

KÖZÖSEN ÉNEKELÜNK

*„Nem sokat ér, ha magunknak dalolunk,
szébb, ha ketten összedalolnak.
Aztán mind többen, százan, ezren
míg megszólal a nagy harmónia,
amibe mind egyek lehetünk.
Akkor mondjuk majd csak igazán:
örvendjen az egész világ!”
(Kodály Zoltán)*

Aki diákkorában, vagy akár felnőttként is tevékenykedett bármilyen művészeti vagy egyéb közösségben, az olyan élményhez jutott, amelyet más formában megélni nem lehet. Más az íze a sikernek, más az íze az esetleges kudarnak, más az íze magának a tevékenységnek, mint a magányosan megéltnek. Jó dolog, ha akár gyermekként, akár felnőttként hordozza az embert egy a családnál nagyobb közösség is. Szívesen engedjük gyermekünket sportkörbe, ze-

nekarba, tánckarba. Gyakran előfordul, hogy az iskolában sorozatosan kudarcélményekhez jutó gyermek egy kis közösségben sikerélményhez jut.

Egy jó pedagógus többnyire a napi munkavégzés mellett igyekszik keresni és csinálni az osztályával olyan — az oktatáshoz látszólag nem is szorosan tartozó — csoportmunkát, ahol minden gyerek oldottan vehet részt, ahol nem feltétlenül a teljesítmény a legfontosabb motiváló dolog. Egy-egy iskolai rendezvényre való felkészülésben a legnagyobb érték nem maga a produkció, hanem a jó hangulatban eltöltött készülődés, ami ha jól csinálták, nagy pedagógiai értékkel bír.

Egy kisebb közösség — pl. egy faluközösség — életének minőségi meghatározója, hogy az ott élők milyen közös munka és egyéb élményeket élhetnek meg. Amíg a városban élő ember számára szervezik a kulturális életet, és választási lehetőséggel élhet, addig egy faluban csak akkor van lehetősége az ott élőknek helyben igényesebb szórakozási formákat megélni, ha az ott élők között vannak olyanok, akik képesek a fentit megszervezni, vagy épp a faluközösség egy-egy többnyire spontán szerveződött csoportjával képesek foglalkozni.

Mi a férjemmel közösen közel húsz éve vezetünk egy népdalkört. Ennyi év alatt bele lehet fáradni a dolgokba. Mi is többször is foglalkoztunk az abbahagyás gondolatával, de valahányszor elhatároztuk, annyiszor maga a közösség lendített bennünket tovább. Nagy erőt ad az embernek, ha egy közösség bízik benne, ha egy közösségnek elvárása van vele szemben, s ha egy közösség hálás azért, amit tesznek érte. Így aztán még mindig tart a közös éneklés, szereplésekre való felkészülés, és a közös utazások, fellépések öröme. Fiatal házasként kezdtük e kis művészeti csoport vezetését, és amikor az esti próbákra jártunk, nem volt kire hagyni gyermekeinket, így természetesen vittük magunkkal őket is. Először csak egyet, aztán sorra a többieket, ahogyan születtek. Mi énekelünk, ők meg csúsztak-másztak a földön. De másnap otthon az önfeledt játék közben énekeltek azokat a dallamokat, melyeket a próbán hallottak. Ahogy az évek múltak, szinte spontán belenőttek, és aktív tagjaivá váltak-válnak a népdalkörnek. Éneklő, népdalszerető és egyáltalán zenét kedvelő gyerekekké váltak. Közben velünk együtt őket is szeretetében furdette-hordozta az a közösség, amelyért a szülei fáradoztak. Ez az az élmény, lelket tisztító erő, amely újból és újból lendületet ad a folytatáshoz.

Amikor egy közösség hordoz bennünket szeretetében, és azt érezhetően nyilvánítja, annak nagy összetartó ereje van. Hiszen tudjuk, hogy a családon belül megélt közös ünneplések, játékok, kirándulások, mókázások, zenélések, a családon belül közösen végzett munka mennyire erősíti az összetartozás-élményünket, milyen sok pozitív lelki energiát, milyen nagy lendületet tud adni nekünk a hétköznapi csatáinak megharcolásához.

Ugyanezt teszi velünk, ha a családi körből kilépve bármilyen közösségbe — akár művészeti, akár más jellegű közösséghez — tartozhatunk. Úgy gondolom,

hogy nem csökkenti, inkább növeli energiánkat, épp az előbb említett közös élmények miatt. Így csak buzdítani tudok mindenkit, hogy engedje gyermekét közösségekbe, buzdítsa az aktív részvételre, és figyeljen oda a sokszor fárasztó gyermekbeszámolókra, mert fontos, hogy gyermekeink a családi közösségen kívüli tágabb közösség-élményeket is megéljenek. Akkor igényükké válik felnőtt korra is a valahova tartozás. Akkor nagyobb eséllyel indulnak a felnőtt élet dolgainak, feladatainak megoldásához. Akkor a dal mindig ott lesz a lelkükben, még ha időnként keserűen is szól. Akkor még a Jóistenhez vezető utat is könnyebben találják meg. Hisz:

*„Mindenik embernek a lelkében dal van,
és a saját lelkét hallja minden dalban.
És akinek szép a lelkében az ének,
az hallja a mások énekét is szépnek.”*
(Babits Mihály)

ÉLET A PLÉBÁNIÁN

Amikor még fiatal párként a levelező teológiára jártunk, sejtelmünk sem volt arról, hogyan fogjuk hasznosítani az elsajátított ismereteket. Csak valami homályos vágy élt bennünk, hogy szeretnénk mi is tenni valamit az egyházunkért, az emberekért.

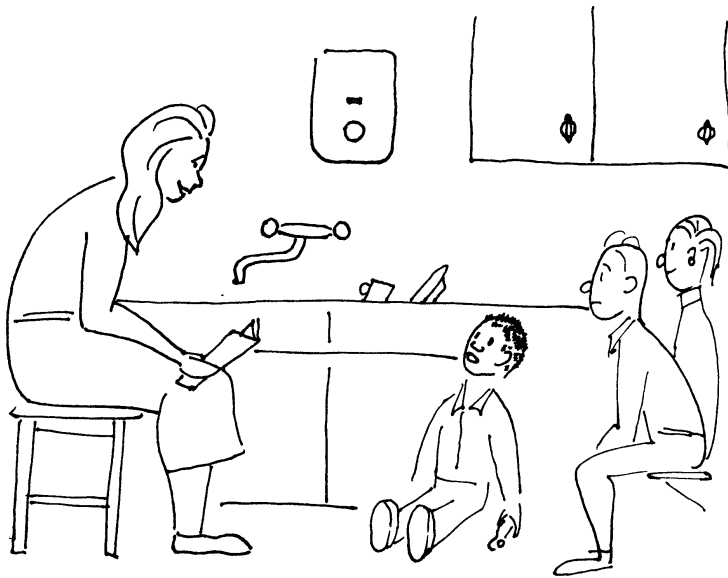
Így aztán váratlanul ért bennünket az első felhívás, hogy költözzünk ki erre az elhagyott plébániára. Először némi lelkiismeretfurdalással nemet mondtunk. Nem vagyunk mi erre alkalmasak — mondtuk —, kicsik a gyerekek stb. De egy év múlva különös, új helyzetben az első felhívást egy második követte. Gyanakodni kezdtünk. Talán a Jóisten terelget szelíden erre az útra. Ementünk, hogy megnézzük a helyet. Könnyen odataláltunk magunktól is, mivel gyermekkoromat ebben a faluban töltöttem, és ezen a plébánián voltam elsőáldozó is. (Megtaláltuk még azt a bögrét is, amiből az elsőáldozás utáni közös reggelin a kakaót ittam.) A hajdani szép plébánia azonban elkésérítő képet mutatott. A kertet áthatolhatatlan bozót nőtte be. Alig tudtunk utat törni, vágni az épületig. Mindenütt a pusztulás nyomai. A tetőn befolyt az eső, a vízvezeték szétfagyott, a szobák a békák és kígyók tanyája. Elborzadtam még a gondolattól is, hogy ide jöjjünk lakni két pici gyerekkel. Nem, nyilván Isten sem így gondolja ezt! Hosszas tépelődés után végül is abban egyeztünk meg, hogy ha tényleg azt akarja, hogy idejöjjünk lakni, akkor Ő gondoskodik elfogadható, emberi lakáskörülményekről. Újabb egy év telt el, született még egy gyermekünk, és Isten valóban mindenről gondoskodott. Úgy éreztük, hogy nem ellenkezhetünk tovább. Elfogadtuk, kiköltöztünk.

Ezzel a lépéssel életünk egy korszaka lezárult. Megoldódott egy sor kérdés, de helyette jöttek újabbak. Szembe találtuk magunkat a küldetésünk nyugtalanító kérdésével.

Mit is vállaltunk tulajdonképpen?

Mi itt a dolgunk, mit várnak tőlünk?

Az illetékes plébános atya könnyen és gyakorlatiasan válaszolt: „Rendben tartani a kápolnát és a plébániát. Beszedni az egyházi adót. Ügyeletet tartva felvenni és továbbítani az igényeket. Gyerekeknek hittanórát tartani...” — sorolta fel a legfontosabb tennivalóinkat, majd kételkedve hozzátette: „Ha ugyan jelentkezik egyáltalán valaki.”

A konyhai hittanóra

Hát ez talán nem is olyan lehetetlenül nehéz feladat, gondoltuk megnyugodva.

Csak miután már itt laktunk, kezdtük érzékelni falunk elkeserítően sivár, lelki helyzetét. A 2500 lakosból mindössze 5-8 ember járt el a vasárnapi szentmisekre. Pedig az atya igazán kitette értük a szívét, lelkét. Szegénynek egyetlen szövetségesei a temető halottai voltak. Gyakran emlegette, hogy őhozzájuk fordul segítségért, mert ők már tudják, hogyan kellett volna itt élni. Bennünket is biztatott: „Csak kitartás!”

Négy-öt hittanos gyerekem volt, akikkel a téli hidegekben a konyhánkban szoktunk összeülni, miközben a kicsi gyerekeim ott csúsztak-másztak körülöt-tünk. Igazán családias hittanórák voltak. A hittanosok is lassan a lelki gyerme-keim lettek.

A rendszerváltás átmeneti fellendülést hozott. Abban az évben a hittanosok száma felugrott 15-re, és egyre többen jártak a vasárnapi misékre is. Rendbeho-zattuk a kápolnánk beázó tetejét, és a polgármesterrel egy igazi toronyról tár-gyaltunk. „Nem falu a falu templomtorony nélkül!” — mondta lelkesen és segítőkészen. Családi életünk is kiteljesedett. Belaktuk a nagy házat, és végre a lányok után egy kisfiúnk is született. Már-már úgy éreztük, hogy teljesülően van titkos vágyunk, falunk lelki megújulása. Így aztán hidegzuhanyként ért és szinte lelki válságba sodort bennünket a visszarendeződség. A vasárnapi szentmi-séken ismét kevesen vagyunk. Az idén már csak a mi kislányunk volt a faluban egyedül elsőáldozó. Fáj a szívem, és aggódom a kirepült hittanosaim miatt. Mi lesz velük, a hitükkel szétszóródva a világban? Önmarcangoló kérdések tola-kodnak bennem:

„Mit csináltunk rosszul?

Egyáltalán van-e értelme ennek a hiábavaló erőlködésnek?

Más, hasonló munkát végző családok milyen sok, látványos eredményt tud-nak felmutatni! Mi alkalmatlanok vagyunk erre a feladatra!”

Férjemnek újra és újra emlékeztetnie kell: „Ugye annak idején mennyire meggyőződöttünk arról, hogy a Jóisten küld ide minket!? Ki kell tartanunk! Ő ismeri a mi adottságainkat és gyengeségeinket, mégis minket választott! Hűségese-nek kell lennünk, és bízunk Benne! Mi nem tudunk mást, mint a saját családi életünkkel tanúságot tenni, a pusztá jelenlétünkkel apostolkodni. Akkor is, ha látszólag senki sem kíváncsi ránk. Mit számít Istennek egy-két év?!”

AZ ÉLET EGYSÉGE

Az élet talán legviharosabb korszaka a 20-30 éves kor. Visszatekintve erre az időszakomra, most már látom, hogy alapvetően a társadalomba való beillesz-keedés problémájával küzdöttem. Sehogy se találtam a helyem a világban, és amint megtaláltam, ismét elvesztettem.

Sokat beszélgettünk, vitatkoztunk akkoriban a barátaimmal, hogy nem aka-runk úgy élni, ahogy a szüleink: a magánélet, vallási élet, munkahelyi élet és a közélet egymástól elkülönült szétszakítottságában. Homályos vágy hajtott ben-nünket, hogy valami egységet teremtsünk az életünkben e szétszakított valósá-gok között.

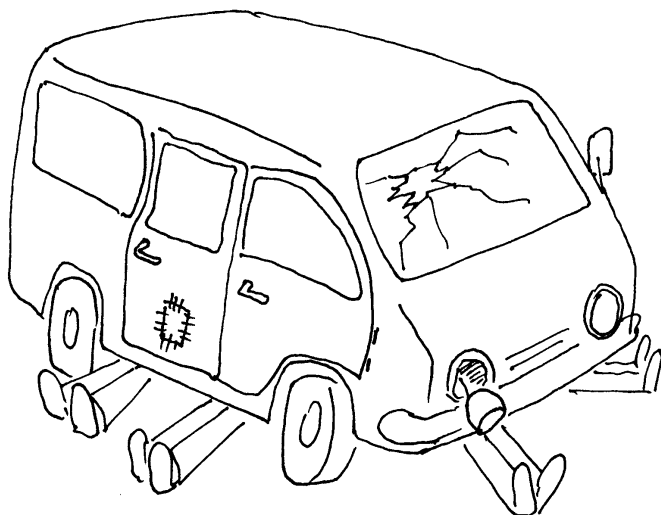
Először egy nagy házról, valamiféle kommunáról ábrándoztunk, ahol az egész baráti társaság együtt fog lakni. Homályos elképzeléseink nagy lendületet

kaptak, amikor felfedeztük, hogy már előttünk mások is megpróbálkoztak hasonló kísérlettel és nem is eredménytelenül. A 30-as évek német Bauhaus mozgalma lett a példaképünk. Walter Gropius írásait kutattuk és örömmel ismertünk benne magunkra:

„...Olyan munkatársakat kerestem, akik nem egy karmester irányítása alatt álló zenekarként, hanem szabadon, függetlenül képesek arra, hogy egy közös cél érdekében együttműködjenek... Olyan aktív közösség létrehozására törekedtem, amely minden értéket egyesít, semmit ki nem zár, s a működése megfelel annak a nagy organizmusnak, amelyet társadalomnak nevezünk... Ki akartuk szabadítani az embert a gép-ipar rabszolgaságából, és azt kívántuk, hogy az otthon és a család is korunknak megfelelő, célszerű tartalmat nyerjen. ...Olyan magatartásra törekedtünk, amely fejleszti az alkotó tudatot és végső soron egy új életfelfogást eredményez...” (W. Gropius)

„Ez az! Ezt szeretnénk mi is!” — mondtuk. Mesébe illően kiszíneztük a lendő átrium telepünket, ahol a magánélet és a munkahely egységét akartuk mi is megvalósítani. Azt még nem tudtuk, hogy mit fogunk csinálni, termelni, hogyan fogunk megélni, de meg voltunk róla győződve, hogy menni fog. Rendkívül nagy öröm volt, hogy legalább beszédben és gondolatban az embertelenül szétszabdalt világban valami szerves, természetes egységért harcolhatunk. A legtöbb azonban, amire futotta, néhány jól sikerült közös nyaralás volt, ahol az együttélés örömeit és nehézségeit tanulmányozgattuk. A sok lelkesült beszéd és a nyaralások mellett volt még egy közös anyagi vállalkozásunk: vettünk egy kisbuszt, akit a csökönyös számárról Baltazárnak neveztünk el. Ennek a korszaknak méltán lett a jelképe Baltazár, akit minden erőfeszítésünk ellenére sem sikerült üzemképes állapotban tartani, de akiben ülve, autószerelés közben, kivált esős időben jókat beszélgettünk. Végül is a valóság szirtjein hajótörést szenvedtek álmaink. Szétszéledt a csapat, jelentős veszteséggel eladtuk Baltazárt is.

A „kommuna buliból” csalódva, reményemet veszítve kerültem ki. Addig, amíg a többiek valamilyen reális, polgári útra tértek, én dacosan hátat fordítottam a világnak és elmenekültem egy kis dunántúli pusztára, boldog nyaralásaink színhelyére. Itt akartam remetei magányban lemorzsolgatni életem napjait. Csak miután elmúlt a nyár, beköszöntöttek a hűvös őszi hónapok, ébredtem tudatára, hogy mit is tettem. Egy nagy ugrással kiszakadtam az addig megszokott polgári környezetből és egy egészen más világban találtam magam. Kíváncsian vettem szemügyre az itt élő embereket, a szokásokat, az életüket. Megértésükhöz sok segítséget jelentett kedvenc könyvem, Illyés Gyula: A puszták népe. Igaz, hogy az a világ itt már csak romjaiban és eltűnőben volt jelen. Mégis megdöbbenve és szinte ujjongva vettem észre, hogy az életnek az az egysége, amiről a Bauhaus mozgalom nyomán is ábrándoztunk, itt a pusztán élő valóság volt! A nagy major udvar, a körben elhelyezkedő cselédlakások, az udvaron együtt játszó, ne-

Fiúk, nem lehet, hogy csak a benzin fogyott ki?

velkedő gyerekek, a szövetkezeti közös munka, az összedolgozó és együtt szórakozó családok... mind egyfajta valóságos, szerves, egységes életközösséget testesítettek meg, melyben a magánélet, a munkahely és a közélet szerves egységet alkotott. Még most is, annyi év után felmelegszik a szívem, ha rájuk gondolok. Hálát adok Istennek, hogy nemcsak az ifjúság homályos vágyaiban és fantasztikus elképzeléseiben, hanem az életben is átélhettem egy ilyen életforma gyógyító erejét, harmonikus valóságát. Hányatott éveim alatt, egy biztos sziget, vonzó és elrejtő meleg fészek: igazi otthon várt itt mindig rám.

Jóllehet homályosan éreztem, tudtam, hogy nem lehet az idő kerekét visszafordítani, és az én menekülésem is zsákutca. A múltba, a magánéletbe való menekülés nem biztosította az óhajtott békét és szabadságot. A kezdeti élmények után ehelyett állandóan küszködnöm kellett a tartalmatlanság és a felelőtlenség érzéseivel. Habár tudatosan leszámoltam minden ambíciómmal, a lelkem mélyén valami nem hagyott nyugodni. Hiába hártottam el magamtól a világ ügyeit, hogy: „Nem érdekel, semmi közöm hozzá!” A lényem lázadt ez ellen az önpusztító magatartás ellen. Elemi erővel újra átéltem, hogy minél többet befogad az ember magába a külvilágból és minél több dolog lesz a szívügyévé, annál tartalmasabbá válik az élete, annál jobban magára talál. Mert ebben a világban eredendően mindenhez közünk van.

A jelen társadalom elkeserítő állapotának egyik alapokára már Rousseau rámutatott, amikor azt mondta: „Az államhatalom nem gyakorolható képviselő útján. Ha a nép képviselteti magát, akkor elidegenül saját kollektívájától, s megszűnik nép lenni...” A társadalomtól, a közügyektől való eltávolodás, elidegenedés pusztító következményei: az elgépesedett társadalom, az emberi lét kiszolgáltatottsága és az általános nemtörődöm felelőtlenség.

Csak a decentralizáltság biztosíthatná a demokráciát. Csak kis, áttekinthető közösségekben vagyunk képesek arra, hogy magunk intézzük dolgainkat és irányítsuk sorsunkat. A múltban sok példát találhatunk erre. Pl. A puszták népét is...

KISGYERMEKES SZENTMISE

Évek óta, amióta gyerekeink vannak, állandó probléma a vasárnapi szentmise. Közös igényünk, hogy a család együtt vehessen részt rajta, ugyanakkor — érthető módon — másokat zavar a zörgő-mocorgó gyerekek zsidvája. A fél 9-es ugyan diákmise, de a 2-5 éves korosztályt még nem a tartalom, hanem az együttlét öröme, a kíváncsiság köti le rövidebb-hosszabb ideig. Emlékszem, az én első templomi emlékeim is a békét, nyugalmat, „valahogy jó ott lenni” érzését jelentették. Ezt szeretnék átadni gyermekeinknek. Nekik talán még nagyobb szükségük van rá.

Korábban is eljártunk valamelyik szentmisére. Egy-két rendbontó még elvegyült a közösségben. Igyekeztünk jól felszerelkezni cumival, teával, keksszel, és lehetőleg hátul az ajtó közelében helyezkedtünk el, hogy végső esetben rövid legyen a menekülés útvonala. Nem tudom igazán lemérni, milyen hatással vannak ezek a szentmisék a gyerekek fogékony lelkére, de az bizonyos, hogy mindenkinek nehéz volt. Gyakran előfordult, hogy mise elején elkérték a karórát, és mindig mutatni kellett nekik, mikor lesz már vége, meddig kell még kibírni.

Sokszor tanakodtunk, talán nem kellene a gyerekeket iskolás kor előtt misével kínozni. A gyerekvigyázást is meg tudtuk volna alkalmanként szervezni a nagymama segítségével. Így legalább nekünk lett volna nyugodt szentmisénk. Meg is próbáltuk néhányszor, de mindig erőt vett rajtunk a vágy, hogy a szentmisén mint család együtt vehessünk részt. Hátha most sikerül csendben maradni...

A plébános atyával évek óta többször beszélgettünk arról, talán jó lenne, ha az egyik szentmise kimondottan a kisgyermekes családoké volna. Olyan mise, ami a mi „speciális igényeinkhez” lenne mérve: időben nem több fél óránál, bevonva a családokat, a kisgyerekeket korukhoz mérten. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy milyen a gyerekeink első tapasztalata, találkozása a „pap bácsival”, a misék lelkiségével. Az atya készséges nyitottsága, valamint a többi baráti család

közös igyekezete mintegy fél éve beérett: a Szent Család kápolnában minden hónap első vasárnap délutánján a kisgyermekes családoknak saját szentmiséjük van.

Kevesen vagyunk, és szinte mindannyian ismerősök, barátok. Igazi kis közösség, akik nem csak hetente vagy havonta egyszer találkozunk a vasárnapi szentmisén. Az apukák ministrálnak a fiaikkal, a családok olvassák fel az olvasmányokat, mondják saját könyörgéseiket, éneklik saját énekeiket. Sőt, egy alkalommal a prédikációt is az egyik házaspár tartotta. Nagy élmény volt, ahogy a Szentírás szavait életszerűen, hitelesen alkalmazták a családi életre. De valójában ezek a szentmisék nem kedveznek az elmélyült figyelemnek, a tartalmas gondolatoknak. A gyerekek sírnak, kiabálnak, mászkálnak elvonva a szülők és mindannyiunk figyelmét. A prédikáció akkor a legjobb, ha a gyerekekhez szól. Meg kellene próbálnunk valahogy őket is bevonni a liturgiába. De még kezdők vagyunk. A mise után rendszerint még ott maradunk egy kicsit a kápolnában. Egy-két lelkes fiatal szülő közös játékot játszik a gyerekekkel, a többiek pedig állva, ülve beszélgetnek. Mindig akad egy kis vasárnapi süteménymaradék, tea, üdítő. Jó együtt lenni.

A gyerekek pedig szeretik, várják a családi misét.

ÉN NEM POLITIZÁLOK...

Először azt kell megnézni, hogy mi is a közélet. Tágabb értelemben a családon kívül és a közvetlen munkahelyi kötelességeken felül végzett tevékenységek. Bizonyos értelemben azonban ezek is a közélet részei, amennyiben azok módja és minősége a környezetre, a "köz" többi szereplőjére hatnak, és befolyásolják azok viselkedését. Ugyanilyen megfontolásból a köz egy tagjával való viselkedés (pl. valakit átsegítünk az utcán), szintén a közéletnek is része.

Szűkebb értelemben a közélet egy nagyobb embercsoportért — város, falu, ország, egyesület — végzett tevékenység. És itt beléptünk a politikába.

Ismerős, sőt már elcsépelet a mondat: én nem politizálok. Ez persze sok mindent jelent. Engem nem érdekel, engem hagyjanak békén, nekem még véleményem sincs, vagy ha van, kinek mi köze hozzá... Én valóban nem politizálok. Véleményem van, amit szeretek elmondani, de szeretem meghallgatni a másét is. Szavazni is mindig elmentem, hiszen engem is megkérdeztek. De aktívan nem veszek részt semmilyen megmozduláson.

Ennyi lenne a közéletem? Talán a következő pár kép többet mond.

Irodánkban, ahol dolgozom, kevesen vagyunk, az összlétszám a húszat sem haladja meg. A munkahelyi légkör általában jó, bár a sokszor túlméretezett feladatok feszítetté teszik a munkát. A szilveszter alkalmas időpont egy kis lazításra. Nem kell sok minden, hogy oldódjanak az emberek: egy kis virsli, egy

üveg pezsgő, egy kis gofrisütés. Csak oda kell figyelni, és az emberek jobb szájjal zárják az évet. Ez is közélet.

Amit fontosnak tartunk, azt sokszor hangoztatjuk mások előtt. Szerintem fontos, hogy a családok együtt kiránduljanak hétvégenként, ezzel kilépjenek a heti megszokott ritmusukból. Ezek a kirándulások, ha több család jön össze, jó ismerkedési lehetőségek is. Ezt én sokszor hangoztattam, ezért a végén rám maradt a kirándulás konkrét megszervezése is. Első túránkat Bakonyánára, a Római fürdőhöz tettük. A zord időjárás és egy elveszett autókulcs ellenére a kirándulás olyan jól sikerült, hogy mindenki folytatást kívánt. Azóta a kirándulások rendszeresek. A kezdetben évente két túra (egy tavaszi és egy őszi) azóta duplájára nőtt, és már a megyéből is kiléptünk. Egyre nagyobb intenzitással újabb „ifjú” vállalkozók is bekapcsolódnak a szervezésbe. Egy-egy túra az időponttól és főleg az időjárástól függően 10-100 embert mozgat meg.

A közös túrák közösségformáló erejét látva a fiam osztályában is elkezdtek a félévenkénti egy kirándulás szervezését. Ekkor az egész család, papa, mama, testvérek, sőt a tanárok családjai is részt vesznek a rendezvényen. Jobb, mint egy családlátogatás. Ez is a közélet.

Évek óta az egyik plébánián hitoktatok. Évente egy vagy két csoportot tanítok. A fő hangsúly természetesen a rendszeres misére járason van. Mivel a példamutatás a legjobb nevelési eszköz, vasárnaponként én is itt veszek részt szentmisén. Rendszeresen felolvasok. Számomra legszebbek azok a szentmisék, amikor mindezek mellett a fiam is ministrál. A szentmise egy belső élmény, de itt bizonyos mértékig közéletté válik.

Én nem politizálok, csak azt csinálom, amire a Jóisten meghívott. A Jóisten pedig mindig másokon keresztül, sokszor a köz által akar bennünket üdvözíteni.

KÖRNYEZETVÉDELEM

Nekünk, akik gyerekeket nevelünk, és akik még az unokáinkat is nevelni szeretnénk, a közélet egyik legfontosabb területe a környezetvédelem. Aggodalommal figyeljük az egyre riasztóbb híreket és jelenségeket természetes környezetünk: a levegő, a víz, a talaj elszennyezéséről, a természet pusztulásáról. De nem kevésbé riasztóak a szellemi környezetszennyezés jelenségei sem: a szabadság álarca mögé bújt gátlástalan önzés, a könnyű és kellemes élet csillogtatása, a mások kihasználása, manipulálása, az önpusztító rablógazdálkodás, a rosszkedvű pesszimista filozófiák pusztításai stb.

Van, aki azt mondta és mondja nekünk: „Mit takargatjátok, féltitek, korlátozzátok annyit a gyerekeiteket?! Olyanok lesznek, mint a búra alatt nevelt virágok, a szabadban nem állják meg majd a helyüket. Meg aztán, ha felnőnek,

ha kinőnek a kezetek alól, úgyis fittyet hánynak tilalmaidtoknak. Azt akarjátok, hogy úgy emlékezzenek majd Rátok, mint egy örökké korholó, örömtiltó, aggodalmaskodó, kellemetlen anyára és apára, hogy ilyen kép maradjon bennük Rólatok?!”

Ezzel szemben mi még vastagabbra építjük az otthonunk falait, fokozottabb gondot fordítunk arra, hogy a kisgyermekünk lehetőleg jó és egészséges ételleket egyenek, tiszta levegőt szívjanak be. Távol tartjuk őket a betegségektől és járványoktól. De ugyanígy vigyázunk a lelki környezetükre is. Meleg, szerető légkörben élünk. Sokat mesélünk, játszunk és imádkozunk is együtt. Búra alatt tartjuk őket? Bizonyos értelemben, igen! Természetesen jobb lenne, ha az egész környezetünk, a szomszédok, az utca, az óvoda, az iskola, a tv és rádió... ha az egész társadalom környezetbarát, gyerekbarát lenne. Ezért küzdünk, és erre neveljük a gyerekeket is. Mi nem akarjuk, hogy a gyerekek lelki világa és testi élete már gyerekkorban helyrehozhatatlan károkat szenvedjen. Úgy érezzük, hogy a káros hatásokat, a lelki és testi fertőzéseket nekünk, szülőknél, igenis ki kell szűrniük otthonunkból.

A védekezés azonban önmagában még nem elég. A nevelés során mindig a szemünk előtt tartjuk, hogy a gyerekek egyre fokozódó mértékben érintkezni fognak a környező világgal. Ahogy mi is, belőlük is harcosok lesznek. Ezt csepegtetjük beléjük, erre készülünk velük, ezt gyakoroltatjuk nap mint nap.

Pl. a tv-műsorokat erőteljesen lekorlátoztuk. Hetente minden gyerek a neki való filmekből hármat választhat és nézhet meg. De igyekszünk velük együtt tévézni és megbeszélni a látottakat.

Mint általában a nevelés területén mindenhol, itt is döntő a hiteles példa. Nem könnyű azonban a szinte megfoghatatlan és diffúz környezetromlás ellen fellépni.

A gyerekeinknek különösen is a természeti értékek iránt van nagyon jó érzékük és segítőkész felelősségtudatuk. Pl. a Balaton parton, a strandunkon áll egy öreg nyárfa. Szinte családtagként szeretjük. Tanúja volt első szerelmünknek és éveken át, télen-nyáron az esti sétáink rendszeres célpontja volt, nyaranta együtt strandoltunk alatta, s a gyerekek boldogan hintáztak rajta. Az utóbbi időben azonban a víz nagyon alámosta, és a tó felöli oldalon el is száradt egy nagy ága. „Mi lesz velünk, ha egyszer egy nagy vihar kidönti majd!” — szomorkodtunk már előre. De a szomorkodást tett követte. Kis gyűjtést szerveztünk a nagy fa megmentésére. Hoztunk egy nagy teherautó követ és egy vidám kora őszi vasárnap barátainkkal együtt körülbástyáztuk kedvenc fánkat. A fa-mentést még meg is toldottuk egy tereprendezési és faültetési akcióval.

Évek múltak el már a famentés óta. A nagy nyárfa azóta is áll tanúskodva arról, hogy lehet és érdemes védeni a környezetünket.

KULTURÁLIS EGYESÜLET

Házasságkötésünk után, a diákéveket befejezve visszaköltöztünk a szülőfalumba. Az egyetemi diákélet nyüzsgését persze nem lehetett lezártnak tekinteni egy elköltözés miatt.

Volt diákkori barátaim hasonlóképpen érezhettek, mert hasonlóképpen összejárogattunk hetente egy esti alkalommal egyikünk lakásán. Az első szálak még a gimnáziumi években szövődtek, amikor karácsony este betlehemes énekléssel körbejárva köszöntöttük egymás családját és más jó ismerőseinket.

Most sem kezdődött másként, de többen lettünk, és több közszereplést is elvállaltunk, pl. karácsonyi gyermek játszóházat szerveztünk, az időknek adtunk elő karácsonyi zenés műsort a művelődési házban, nagybőjt és advent szombat estéin templomi imaórát vagy zenés költői estét tartottunk, művészeti tárlatmegnyitót szerveztünk.

Néhány éve megfogalmazódott az igény, hogy válasszunk nevet és alakítsunk egy bejegyzett egyesületet, hogy megszólíthatóvá és támogathatóvá váljunk a közéletben.

Rendszeresen vállalkozunk templomi és más kulturális programok összeállítására, így községünk támogatását is mögöttünk tudhatjuk. A szereplésekre rendszeres péntek esti próbákkal készülünk, amelyeket ma már a plébánia ebédlőtermében tarthatunk.

Többen vagyunk házaspárok ebben a baráti körben, így mi a kisgyermekekkel együtt járunk a próbákra és szereplésekre. A gyerekek is nagyon élvezik, hogy sok éneket és zenét hallanak miközben játszanak, rajzolgatnak, vagy éppen fellépéskor ők is ott állnak a lábunknál a művelődési ház színpadán kissé megszeppenve, de velünk együtt énekelve a tanulás nélkül megtanult énekeket.

Nagyon szívesen veszünk részt ebben a közéleti munkában. Sok falubeli fiataltal kerültünk közelebbi kapcsolatba azáltal, hogy műsor után odajöttek érdeklődni, miként vehetnének részt ebben ők is. Azóta lelkes tagjaink közé tartoznak.

* * *

A következő oldalon Táncsics Mihály írását olvashatjuk a XIX. századi közéletéről.

„Természet Ura, jóságos Isten, hallgasd meg kérésemet. Nem aranyozott ol-tár előtt térdepelek, sőt csak kis keskeny falak közt fennállva sóhajtok hozzád, de azért meghallgatsz engem, ugye? Adj egyetértést polgártársaimnak, kivált az íróknak; olvaszd eggyé szíveiket, önts szeretetet és bátorságot lelkeikbe, hogy kölcsönös bizodalommal viseltetvén egymás iránt, sikeresen mozdíthassák elő nemzetünk javát. Irtsd ki szíveikből a visszavonás és meghasonlás magvait. Világosítsd fel őket, hogy előbb a szükségest, aztán a hasznost, végre a kellemest eszközöljék embertársuk javára. Esmértesd meg velük, hogy mind egyes nemze-tek, mind az egész embernem csak okos nevelés által juthat óhajtott céljához. Ne engedd, hogy az írói gógtül elragadtassanak, és hiú semmiség után vágya-kozva rendeltetésükről megfélekedzenek. Nyújts szent malasztot s kegyelmet nekik, hogy a parányi kis emberkének, kik hozzájuk föl nem emelkedhetnek, hibáikat megbocsáthassák s kicsinységüket békével tűrhessék; mert nem lehet mindenki tudományos; más hasznos és munkás polgároknak is kellettven lenni-ök. Adj erőt és bátorságot minden polgárnak, hogy magán jogtalanságot elkö-vettetni ne engedjen. Irtsd ki az előítéleteket és hitvány tudákos-ságot, s helyettök hintsd el a felvilágosodás és morál magvait. Taníts meg mindenkit kötelességére, s ösztönözz annak teljesítésére, mert anélkül boldog senki sem le-het. Gyűjts bennök szeretetet, hadd lobogjon az szíveikben, a sok haszontalan, sőt gyakran ártalmas parancsok helyett. Áldd meg gyermekeiket jogassággal, hogy egymást ne hátráltassák munkálkodásukban. Ne szívleld, hogy a lomha és röst az iparkodónak verejték közt szerzett keresményét dobzódva költhesse. Ne engedd, hogy teremtményeid szemeiből fájdalmi könnyek csurogjanak, hanem csak örömkönnyeket folyass azokbul. Engedd, hogy amit az alattvalók elnökük-riül, mindegyiknek befolyásával választott elnökrül, mondanak, igazak legyenek. Sőt, mivel csak te magad vagy úr, az egész természetnek s mindenek ura, munkáld, hogy az emberek egyenlő rokonok és barátok legyenek. Szeretet ural-kodjék a trónuson, szeretet viselje a koronát, szeretetnek járma alá hajoljon minden élő teremtményed, szeretet legyen a Corpus jurisok (törvénykönyvek) helyett egyenlően kötelező törvényük. Nyisd meg az emberek hályogos szemeit, hogy lássanak, mert a vakság minden nyavala és gonosz közt legnagyobb rossz. Tudod, édes Istenem, hogy jogon alapulhat csak az emberek boldogsága, azért esedezem, súgd meg minden nevelőnek, szülőnek s tanítóknak, hogy ezt magya-rázzák a kisdedeknek; de minthogy a tanítóknak maguknak sincs még erről jó-zan fogalmuk, világosítsd meg előbb ezeknek elméjét. Tudod azt is, hogy a csupa jogas cselekedet még csak első lépcsőjét teszi az emberi tökélynek, mely-nél fogva embertársukat meg nem sértik; kérlek, Istenem, tedd őket erényesek-ké, hogy ne csak rosszul ne bánjanak hasonfelükkal, sőt jót tegyenek egymással; ó, kérlek, édes Istenem, tedd meg ezt, hogy a jogot és erényt gy-aakorló emberek a tökélynek tetőjére emelkedve, eme legfenségesebb címet meg-érdemeljék: morállal vagynak fölékesítve. Ámen.” (Táncsics Mihály, 1835)

Az apuka jóleső elégedettséggel szemléli kisfiát és büszkén jelenti ki neje-
nek:

- Kedvesem, minden jel arra mutat, hogy a fiunk tőlem örökölte az eszét.
- Bizonyára — így az asszony —, mert az enyém megvan.

Kedves Családok!

A hagyományos őszi schönstatti kirándulások időpontjai:

október 2.

és

október 30.

Október 2-án 9,30-kor találkozunk a révfülöpi templomnál. 10 órakor közösen részt veszünk a szentmisén. Innen Balatoncsicsóra megyünk, s egy erdei kirándulásra indulunk 12,30-kor. Vissza Balatoncsicsóra 15 órakor indulunk. Szép kilátás és kellemes erdei mozgás szerepel a kínálatban. Túravezető a Mészáros család.

Október 30-án a veszprémi vasútállomáson találkozunk 8,30-kor. A vonat 8,41-kor indul. A Cuha patak völgyében vonatozunk a Vinye Sándor majorig, majd gyalog megyünk Porva-Csesznek vasútállomásig. Itt ebéd, játék stb. Visszafelé 17,18-kor indul a vonat, amely 18,25-re ér Veszprémbe. Aki mégis autóval jön, 9,39-kor a Vinye Sándor majori vasútmegállóban csatlakozhat hozzánk. Túravezető: Gábor Miklós.